

Madde 79 - Hizmet alımı ihalelerinde sınır değer tespiti ve aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesi

Madde 79-(Değişik: 30/07/2010-27657 R.G./3. md.; Değişik: 29/12/2010-27800 6. Mükerrer; Değişik: 9/2/2011-27841 RG/4. md.; Değişik: 20/08/2011-28031; Değişik: 07/06/2014-29023 R.G./49. md.)

79.1. (Değişik madde: 25/01/2017-29959 R.G./10. md., yürürlük:1/2/2017)

Hizmet alımı ihalelerinde sınır değer aşağıdaki kurallara göre tespit edilir.

79.1.1. Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde kar hariç yaklaşık maliyet tutarı sınır değer olarak kabul edilir.

79.1.2. Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde sınır değer;

SD: Sınır değeri,

YM: Yaklaşık maliyeti,

n: İhalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olduğu anlaşılan **(Ek ibare: 29.06.2017-30109 R.G./2. md.)** ve teklif tutarı yaklaşık maliyetin yüzde 60'ından düşük ve yaklaşık maliyetten yüksek olanlar dışındaki isteklilerin teklif sayısını,

T1, T2, T3....Tn: İhalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olduğu anlaşılan **(Ek ibare: 29.06.2017-30109 R.G./2. md.)** ve teklif tutarı yaklaşık maliyetin yüzde 60'ından düşük ve yaklaşık maliyetten yüksek olanlar dışındaki isteklilerin teklif bedellerini,

R: Sınır Değer Tespit Katsayısını

79.1.3. [79.1.2 nci maddede](#) yer alan R değeri her yıl 1 Şubat tarihinden geçerli olmak üzere Kurum tarafından **(Değişik ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)** belirlenerek ilan edilir ve gerekli görülen hallerde güncellenebilir.

İhalenin konusu veya işin niteliğine göre Kurum tarafından farklı R değerleri belirlenebilir.

79.2. İhale ilanında ve dokümanında teklifi sınır değer altında kalan isteklilerden açıklama isteneceği belirtilen hizmet alımı ihalelerinde, aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında aşağıdaki düzenlemelere göre işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

79.2.1. (Değişik madde: 09/04/2026-33219 R.G./12.md., yürürlük: 09/05/2026)

Aşırı düşük tekliflere yönelik açıklama istenirken idarece aşırı düşük teklif açıklama talebine ilişkin e-form kullanılır. Bu formda;

- a) Teklifte önemli olduğu tespit edilen ve açıklanması istenen teklif bileşenlerine, işin mahiyetine uygun ve bütün istekliler için aynı unsurları içerecek şekilde, açık ve net olarak tek tek saymak suretiyle yer verilmesi,
- b) Tekliflerin açıklanmasında kullanılmak üzere [79.2.2 nci maddede](#) sayılan yöntemleri sınırlandıran veya dışlayan yeni yöntemlerin belirlenmemesi,
- c) Aşırı düşük teklif açıklaması sunulması için isteklilere üç (3) iş gününden az olmamak üzere uygun bir süre verilmesi,

zorunludur.

İdareler tarafından önemli teklif bileşenleri belirlenirken “ve diğer giderler”, “gibi bileşenler”, “her türlü gider”, “tüm giderler”, “vb.” gibi açık ve net olmayan ibareler kullanılamaz. Bu gibi ibarelerin kullanılması halinde aşırı düşük teklif açıklamalarının değerlendirilmesinde bunlar dikkate alınmaz.

79.2.2. İstekliler aşırı düşük olarak tespit edilen tekliflerini aşağıdaki yöntemleri kullanarak açıklayabilirler.

79.2.2.1. Üçüncü Kişilerden Alınan Fiyat Teklifleri: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin üçüncü kişilerden fiyat teklifi alınması durumunda, öncelikli olarak fiyat teklifini veren kişiyle tam tasdik sözleşmesi yapan veya beyannamelerini

imzalamaya yetkili olan meslek mensubu tarafından ilgisine göre teklife konu mal veya hizmet için maliyet tespit tutanağı **(Mülga ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)** veya satış tutarı tespit tutanağı **(Mülga ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)** düzenlenecektir. **(Değişik ibare: 30/09/2020-31260 R.G./21. md.)** Tutanaklar fiyat teklifinin dayanağı olarak düzenlenecek olup, aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında sunulacaktır.

Maliyet tespit tutanağı dayanak alınarak fiyat teklifi sunulabilmesi için, fiyat teklifinin mamul/mala ilişkin olması halinde mamul/malın birim fiyatının, tutanakta tespit edilen ağırlıklı ortalama birim maliyetin altında olmaması; fiyat teklifinin hizmete ilişkin olması halinde ise bu hizmetin birim fiyatının, tutanakta tespit edilen toplam birim maliyetin altında olmaması, **(Mülga ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)** fiyat teklifi üzerine meslek mensubu tarafından *“Bu fiyat teklifindeki birim fiyatın, mükellefin yasal defter ve belgelerine göre tarafımca düzenlenerek onaylanan (.../.../...) tarih ve (...) sayılı maliyet tespit tutanağındaki ortalama/toplam birim maliyet tutarının altında olmadığını beyan ederim.”* ibaresinin yazılarak imzalanması ve iletişim bilgileri de belirtilmek suretiyle kaşelenmesi/mühürlenmesi gerekmektedir.

Satış tutarı tespit tutanağı dayanak alınarak fiyat teklifi sunulabilmesi için teklif edilen birim fiyatın, ilgili tutanakta tespit edilen ağırlıklı ortalama birim satış tutarının % 80’inin altında olmaması, **(Mülga ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)** fiyat teklifi üzerine meslek mensubu tarafından *“Bu fiyat teklifindeki birim fiyatın, mükellefin yasal defter ve belgelerine göre tarafımca düzenlenerek onaylanan (.../.../...) tarih ve (...) sayılı satış tutarı tespit tutanağındaki ağırlıklı ortalama birim satış tutarının % 80’inin altında olmadığını beyan ederim.”* ibaresinin yazılarak imzalanması ve iletişim bilgileri de belirtilmek suretiyle kaşelenmesi/mühürlenmesi gerekmektedir.

Üçüncü kişilerden alınan fiyat tekliflerinin teklife konu alanda faaliyet gösterenlerden alınması gerekmekte olup, bu belgelerin ihale tarihinden önce düzenlenmiş olması

zorunlu değildir.

Kaşeleme işlemi [8.4 üncü maddede](#) belirtilen özel kaşe kullanılmak suretiyle yapılabileceği gibi, bu kaşe dışında meslek mensubuna ilişkin bilgileri içeren kaşe kullanılmak suretiyle de yapılabilir.

79.2.2.2. (Değişik madde: 25/01/2017-29959 R.G./11. md.) Merkezi Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Ülke Çapında Sunulan Mal ve Hizmetlere İlişkin Fiyatlar: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin merkezi kamu kurum ve kuruluşları tarafından ülke çapında sunulan mal ve hizmetlere ilişkin fiyat tarifeleri veya istekliye verilmiş fiyat teklifleri açıklama yöntemi olarak kullanılabilir. Bu yöntemle yapılmış açıklamanın geçerli olabilmesi için kullanılan fiyatların ilan/davet ile ihale tarihi arasında (ihale tarihi hariç) geçerli olması zorunludur.

79.2.2.3. Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından İlan Edilen Fiyatlar: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin kamu kurum ve kuruluşları tarafından ilan edilmiş fiyat tarifeleri açıklama yöntemi olarak kullanılabilir. Bu usulle yapılmış açıklamanın geçerli olabilmesi için ilan edilen fiyatların ihalenin ilan/davet ile ihale tarihi arasında (ihale tarihi hariç) geçerli olması zorunludur.

79.2.2.4. Ticaret Borsası Fiyatları: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 51 inci maddesinin (c) bendi uyarınca borsa idaresi tarafından düzenlenen ve ilgili malın ihale tarihinden önceki son 12 ayın herhangi bir işlem gününde gerçekleşen ortalama fiyatını gösteren belge ile açıklama yapılabilir.

79.2.2.5. Toptancı Hal Fiyatları: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca faaliyet gösteren toptancı hali idaresi tarafından düzenlenen ve ilgili malın ihale tarihinden önceki son 12 ayın herhangi bir işlem gününe ait ortalama fiyatını gösteren belge ile açıklama yapılabilir.

79.2.2.6. Özel veya Münhasır Hak Sahibi Kurulusların Uyguladığı Fiyatlar: İlgili mevzuatı uyarınca, belirli mal veya hizmetlerin kamuya sunulması konusunda lehine sınırlama bulunan kurulusların tedarikçisi oldukları mallar veya sunucusu oldukları hizmetler için uyguladıkları fiyatlar ile açıklama yapılabilir. **(Ek cümle: 25/01/2017-29959 R.G./12. md.)** Bu usulle yapılmış açıklamanın geçerli olabilmesi için kullanılan fiyatların ilan/davet ile ihale tarihi arasında (ihale tarihi hariç) geçerli olması zorunludur.

79.2.2.7. İsteklinin Kendi  rettiği, Aldığı veya Sattığı Mallara İlişkin Fiyatlar: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin olarak isteklinin kendi ürettiği, aldığı veya sattığı mallara ait fiyatların kullanılması durumunda, istekliyle tam tasdik sözleşmesi yapan veya beyannamelerini imzalamaya yetkili olan meslek mensubu tarafından ilgisine göre aşırı düşük teklif açıklamasına konu mal için düzenlenen maliyet/satış tutarı tespit tutanağı **(Mülga ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)** ile açıklama yapılabilir.

Maliyetler dayanak alınarak yapılan açıklamanın geçerli olabilmesi için teklif edilen birim fiyatın, ilgili tutanakta **(Mülga ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)** tespit edilen ağırlıklı ortalama birim maliyetin altında olmaması ve isteklinin **(Değişik ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)** ilan/davet tarihinin içinde bulunduğu aydan önceki üç ay veya bundan önceki üç ay içinde ihale konusu işte kullanılmasını öngördüğü mal miktarının en az yarısı kadar alım yapmış olması gerekir.

(Değişik paragraf: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)

Satışlar dayanak alınarak yapılan açıklamanın geçerli olabilmesi için teklif edilen birim fiyatın, ilgili tutanakta tespit edilen ağırlıklı ortalama birim satış tutarının % 80'inin altında olmaması, malın ticaretinin isteklinin faaliyet alanında olması ve isteklinin ilan/davet tarihinin içinde bulunduğu aydan önceki üç ay veya bundan önceki üç ay içinde ihale konusu işte kullanılmasını öngördüğü mal miktarının en az 1/20'si kadar satış yapmış olması gerekir.

İsteklinin (**Değişik ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024**) ilan/davet tarihinin içinde bulunduğu aydan önceki üç ay veya bundan önceki üç ay içinde [4734 sayılı Kanun](#) kapsamındaki idarelere açıklama konusu mala ilişkin satış yapmış ve satılan malın idarece kabul edilmiş olması durumunda, maliyet/satış tutarı tespit tutanağı (**Mülga ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024**) sunulmasına gerek bulunmayıp sadece söz konusu satışa ilişkin fatura örnekleri veya bu örneklerin noter, (**Ek ibare: 12/06/2015-29384 R.G./3. md.; Mülga ibare: 13.06.2019-30800 R.G/14. md., yürürlük: 23.06.2019**) YMM, SMMM ya da vergi dairesince onaylı suretleri ile de belgelendirme yapılabilir.

Kaşeleme işlemi [8.4 üncü maddede](#) belirtilen özel kaşe kullanılmak suretiyle yapılabileceği gibi, bu kaşe dışında meslek mensubuna ilişkin bilgileri içeren kaşe kullanılmak suretiyle de yapılabilir.

79.2.2.8. İsteklinin Ortağı Olduğu Tüzel Kişiyeye Ait İşletmeden Mal Çekmesiyle Oluşan Emsal Bedel: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin olarak isteklinin ortağı olduğu tüzel kişiye ait işletmeden mal çekmesi veya satın alması durumunda söz konusu malın emsal bedeli ile değerlendirilmesi gereklidir. Emsal bedelinin tespitinde 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ilgili hükümleri esas alınır. Bu durumda, Vergi Usul Kanununa göre hesaplanan emsal bedeli gösteren ve istekliyle tam tasdik sözleşmesi yapan veya beyannamelerini imzalamaya yetkili olan meslek mensubu tarafından hazırlanarak imzalanan ve kaşelenen beyanın verilmesi yeterlidir. Kaşeleme işlemi 8.4 üncü maddede belirtilen özel kaşe kullanılmak suretiyle yapılabileceği gibi, bu kaşe dışında meslek mensubuna ilişkin bilgileri içeren kaşe kullanılmak suretiyle de yapılabilir.

79.2.3. Meslek mensubu; üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifi üzerindeki beyanın ve emsal bedel beyanı ile (**Mülga ibare: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024**) tutanaklardaki bilgilerin doğruluğundan sorumludur. Meslek mensubu ibaresinden Yeminli Mali Müşavirler veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler anlaşılır”

79.2.4. (Değişik madde: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)

Tutanakların ilan/davet tarihinin içinde bulunduğu aydan önceki üç ay veya bundan önceki üç ay içindeki bilgiler esas alınarak düzenlenmesi zorunludur.

Örneğin; ilan tarihi 10.03.2024 olan ve açık ihale usulü ile yapılan bir ihalede ilan tarihinin içinde bulunduğu aydan önceki üç ay olan "01.12.2023-29.02.2024" veya bundan önceki üç ay olan "01.09.2023-30.11.2023" aralığına ilişkin tutanaklar sunulur.

79.2.5. İşletme hesabına göre defter tutuluyor olması durumunda; yukarıda belirtilen tutanaklar, işletme hesabı defteri ve işletme hesap özeti kayıtlarına göre düzenlenir.

79.2.6. (Değişik: 25/01/2017-29959 R.G./13.md.; Mülga ibare: 18/05/2024-

32550 R.G/39.md., yürürlük: 15/06/2024; Değişik madde: 09/04/2026-33219

R.G./13.md., yürürlük: 09/05/2026) Malzemeli yemek hizmet alımı ihalelerinde aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere teknik şartnamede iki haftalık örnek menü düzenlemesi yapılır ve bu menüde yer alan yemeklerin içerikleri ile girdi miktarları belirtilir.

Bu ihalelerde; aşırı düşük teklif açıklamaları kapsamında "ana girdi", "işçilik" ve "yardımcı girdi" oranlarının belirtildiği malzemeli yemek sunumu hesap cetveline ilişkin e-form kullanılır. Bu cetvelde belirtilen "(Ana Girdi Maliyeti+ İşçilik Maliyeti)/Toplam Teklif Tutarı" oranının 0,80'den az ve 0,95'ten çok olmaması gerekir.

Bu maddede yer alan ana girdi ibaresi kapsamında; kırmızı et, beyaz et, balık, işlenmiş et ürünleri (sucuk, salam, sosis, kavurma gibi), kuru gıdalar (pirinç, bulgur, nohut, mercimek, kuru fasulye gibi), sebze, meyve, toz şeker, süt, yoğurt, ayran, yağ ürünleri (ayçiçek yağı, zeytinyağı, tereyağı), kahvaltı malzemeleri (peynir, zeytin, yumurta, reçel, bal gibi), ambalajlı su, ekmek ile bu girdilerin dışında yemeğin içeriğinde bulunan tali girdiler dışındaki tüm malzemeler ana girdi olarak dikkate alınır. Yemek pişirilmesi için gerekli enerji giderleri (doğalgaz, LPG gibi), temizlik malzemeleri, su, sigorta giderleri, ilaçlama ve hijyen sağlama giderleri, bakım onarım, amortisman, nakliye, sözleşme giderleri ve genel giderler, portör muayenesi ve tali girdiler (tuz, baharat,

tatlandırıcı vb.) gibi unsurlar “yardımcı girdiler” başlığında değerlendirilir.

79.2.6.1. İdarece, örnek öğün menüsüne ilişkin e-forma uygun şekilde hazırlanan iki haftalık örnek menüde açıklama istenecek girdiler belirtilir ve bu form aşırı düşük teklif sorgulama yazısı ekinde gönderilir.

Açıklama istenecek girdilerin belirlenmesinde aşağıdaki kurallar uygulanır:

- a) Örnek menüdeki öğünlerde yer alan ve reçetesi düzenlenen her bir yemeğin karakteristiğini yansıtan yalnızca bir ana girdisi, açıklama istenecek girdi olarak belirlenir. Ancak idarece yemeğin türü ve niteliğine göre ihtiyaç duyulması halinde, en fazla bir ana girdi daha açıklama istenecek girdi olarak belirlenebilir. Ana girdi; bakliyat yemeklerinde ağırlıklı kullanılan bakliyat ürününü, sebze yemeklerinde ağırlıklı kullanılan sebze ürününü ifade eder. Ancak bir yemeğin içeriğinde kırmızı et, beyaz et, balık ve/veya işlenmiş et ürünlerinin bulunması durumunda, yemeğin ana girdisi olarak sadece bu girdilerin belirlenmesi zorunludur. İçeriğinde yemek bulunmayan kahvaltı, ara öğün gibi öğünlerde ise yalnızca bir ana girdi açıklama istenecek girdi olarak belirlenir. Herhangi bir öğünde açıklama istenecek ana girdi olarak belirlenen bir girdi için, yer aldığı tüm öğünlerde de açıklama istenir.
- b) (a) bendine göre belirlenen girdilerin yanında varsa her bir öğün içindeki ekmek, ambalajlı su, yoğurt, süt, ayran, reçel ve bal gibi paketli gıdalar ile meyve ve reçetesi düzenlenmeyen hazır tatlıların da her durumda açıklama istenecek girdiler olarak belirlenmesi zorunludur.
- c) İşçilik girdisine açıklama istenecek girdiler içinde yer verilir.
- ç) Yardımcı girdiler için açıklama istenmez.

Örneğin;

Tulum peyniri, zeytin, domates, salatalık, çay, ambalajlı su ve ekmek girdilerinden oluşan bir kahvaltı öğününde; öğün girdilerinden tulum peyniri ile ekmek ve ambalajlı su girdileri,

Omlet, beyaz peynir, zeytin, çay, ambalajlı su ve ekmekten oluşan bir kahvaltı öğününde; omlet yemeğinin karakteristiğini yansıtan yumurta ile ekmek ve ambalajlı su girdileri,

Yeřil mercimek orbası, haşlama tavuk, yoğurtlu semizotu salatası, armut, ekmek ve ambalajlı su girdilerinden oluşan bir öğle öğününde; yemeklerin karakteristiğini yansıtan yeşil mercimek, tavuk but ve yoğurt girdileri ile ekmek, ambalajlı su ve armut girdileri,

Ezogelin orba, etli karışık dolma, kış salatası, hazır baklava, ekmek ve ambalajlı su girdilerinden oluşan bir akşam öğününde; yemeklerin karakteristiğini yansıtan kırmızı mercimek, dana eti, kıvırcık girdileri ile ekmek, ambalajlı su ve hazır baklava girdileri,

Cevizli kurabiye, elma, çay ve ambalajlı su girdilerinden oluşan bir ara öğünde; ceviz içi girdisi ile elma ve ambalajlı su girdileri,

İşçilik girdisi,

açıklama istenecek girdiler olarak belirlenebilecektir.

Örnek:

Öğle Yemeğı					
Yemekler	Girdiler	Miktar	Birim Fiyat	Tutar	
Yeřil Mercimek orbası	Yeřil mercimek	30 gr			Açıklamaistenecektir.
	Domates salçası	10 gr			-
	Domates	10 gr			-
	Ayçiçek yağı	5 gr			-
	řehriye	10 gr			-

Buğday unu	5 gr			-
Haşlama Tavuk	Tavuk but	250 gr		Açıklama istenecektir.
	Patates	100 gr		-
	Havuç	30 gr		-
	Ayçiçek yağı	5 gr		-
	Buğday unu	10 gr		-
	Limon	5 gr		-
Yoğurtlu Semizotu Salatası	Yoğurt	100 gr		Açıklama istenecektir.
	Süzme yoğurt	50 gr		-
	Semizotu	100 gr		-
	Zeytinyağı sızma	5 gr		-
	Kuru sarımsak	1 gr		-
	Armut	200 gr		Açıklama istenecektir.
	Ekmek	1 adet		Açıklama istenecektir.
	Su	1 adet		Açıklama istenecektir.
Öğün Maliyeti Toplamı				

79.2.6.2. Malzemeli yemek alımı ihalelerinde, aşırı düşük teklif sahibi istekliler tarafından yapılan açıklamalar kapsamında malzemeli yemek sunumu hesap cetveline ilişkin e-form sunulur. Bu cetvelde “(Ana Girdi Maliyeti+İşçilik Maliyeti)/Toplam Teklif Tutarı” oranını belirtmeyen veya belirttiği oran 0,80’den az veya 0,95’ten çok olan isteklilerin teklifleri reddedilir.

Örneğin; 1.000 öğün yemek alımı için çıkılan bir ihalede, birim fiyat olarak 100 TL teklif veren bir isteklinin, 100.000 TL olan toplam teklif bedelinin aşırı düşük olarak

değerlendirilmesi ve istekli tarafından sunulan malzemeli yemek sunumu hesap cetvelinde “(Ana Girdi Maliyeti+İşçilik Maliyeti)/Toplam Teklif Tutarı” oranının 0,90 olarak belirtilmesi halinde, teklifin 90.000 TL’sinin ana girdi ile işçilik toplamını içerdiği ve teklifin 10.000 TL’lik kısmının ise yardımcı girdilere ilişkin olduğu kabul edilir.

Aşırı düşük teklif açıklamalarının, idarece gönderilen sorgulama yazısı ekindeki forma uygun şekilde yapılması gerekmekte olup işin tamamı için toplam miktar ve tutar açıklaması yapılmayacaktır. İsteklilerce her bir öğün için teklif edilen birim fiyatın, iki haftalık örnek menüdeki ana girdiler ile bu menünün üretimi için gerekli işçilik girdisi üzerinden ulaşılan ortalama öğün maliyetleri esas alınarak açıklanması gerekmektedir. Yardımcı girdiler ile örnek menüde açıklama istenmeyen ana girdiler için fiyat öngörülmesi yeterli olup bu girdilere ilişkin açıklama sunulmayacaktır.

Açıklama istenecek ana girdi fiyatlarının tevsiki amacıyla üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifleri ile isteklinin kendi ürettiği, aldığı veya sattığı mallara ilişkin fiyatlar kullanılamaz. Ancak [79.2.2 nci maddede](#) yer alan diğer yöntemlerden herhangi biri ile açıklama yapılmasının fiilen mümkün olmadığına anlaşıldığı durumlarda, üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifleri ve isteklinin kendi ürettiği, aldığı veya sattığı mallara ilişkin fiyatlar ile açıklama yapılabilir.

Açıklama istenen ana girdilere ilişkin istekliler tarafından öngörülen fiyatın, [79.2.2 nci maddede](#) sayılan yöntemlere uygun olarak tevsik edilmesi koşuluyla, teknik şartname ve/veya örnek menü düzenlemeleri ile aşırı düşük teklif açıklamaları arasında bu ana girdilerin nitelikleri bakımından uyumsuzluk bulunması durumunda, uyumsuzluk bulunan ana girdilerin iki haftalık örnek menüdeki toplam tutarının, örnek menü ana girdi maliyetinin yüzde birinin altında olması halinde açıklama uygun kabul edilir.

Örneğin; açıklama istenecek ana girdi olarak belirlenen “baldo pirinç” fiyatının tevsiki için “pirinç” girdisine ilişkin ticaret borsası fiyatının kullanıldığı bir aşırı düşük teklif açıklamasında, örnek menünün tüm öğünlerinde yer alan “baldo pirinç” girdisine ilişkin miktar ile birim fiyatın çarpılması sonucunda 25 TL olarak bulunan toplam girdi tutarı,

malzemeli yemek sunumu hesap cetvelinde gösterilen iki haftalık menünün tüm ana girdilerinin toplam maliyeti olarak hesaplanan 3.000 TL tutarının yüzde biri olan 30 TL'nin altında olduğu için açıklama uygun kabul edilecektir. Bununla birlikte, aynı açıklama kapsamında "sızma zeytinyağı" fiyatının tevsiki için "zeytinyağı" girdisine ilişkin ticaret borsası fiyatının kullanılması durumunda, toplam girdi tutarının 10 TL olarak hesaplanması ile uyumsuzluk bulunan girdilerin (baldo pirinç ve sızma zeytinyağı) toplam tutarı, örnek menü ana girdi maliyetinin yüzde biri olan 30 TL'lik tutarı aşacağından (25 TL + 10 TL = 35 TL) açıklama reddedilecektir.

79.2.7. (Ek madde: 25/01/2017-29959 R.G./14. md.; Ek ibare: 06/02/2018-30324 R.G./7. md.; Değişik cümle: 26/01/2021-31376 R.G./3. md.) İstekliler tarafından akaryakıt girdisine ilişkin olarak, EPDK tarafından yayımlanan, İstanbul İli, Avrupa Yakasında bulunan bayiler adına beyan edilmiş fiyatların ortalamasını yansıtan En Yüksek İşlem Hacimli 8 Firmanın Akaryakıt Fiyatlarına İlişkin Raporda yer alan fiyatların % 90'ının altında sunulan açıklamalar geçerli kabul edilmez. **(Ek cümle: 16/03/2019-30716 R.G./18. md.)** Motorin veya benzine yönelik olarak öngörülen tutarın TL/lt cinsinden hesaplanmasında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun ilgili düzenlemeleri dikkate alınacaktır.

79.3. İdarelerin aşırı düşük teklif tespit ve değerlendirilmesine ilişkin aşağıdaki düzenlemeleri de dikkate almaları gerekmektedir.

79.3.1. Teklifi aşırı düşük olarak tespit edildikten sonra yukarıdaki yöntemlere göre usulüne uygun açıklama yapan isteklilerin teklifleri geçerli kabul edilir. Hayatın olağan akışına veya ticari gereklere aykırılık gibi nedenlerle teklifler reddedilemez.

79.3.2. [79.2.2 nci maddede](#) yer alan yöntemlerden herhangi biri ile açıklama yapılmasının fiilen mümkün olmadığı durumlarda, istekli tarafından gerekçesi belirtilmek suretiyle, ilgili mevzuatına göre ihale tarihinden önceki son 12 ay içinde düzenlenen açıklamaya elverişli diğer bilgi ve belgeler kullanılarak da açıklama yapılabilir.

79.3.3. Kurumca hazırlanan “İşçilik Hesaplama Modülü” ne (www.ihale.gov.tr) adresinden ulaşılabilecek olup, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde tekliflerin değerlendirilmesi bağlamında sözleşme ve genel giderler dahil asgari işçilik maliyeti hesabında işçilik hesaplama modülünün kullanılması zorunludur.

79.3.4. Hizmet alım ihalelerinde herhangi bir sigorta giderinin aşırı düşük teklif sorgulamasında önemli bir bileşen olarak kabul edilmesi durumunda, isteklilerce sigorta acentelerinden alınan poliçe, fiyat teklifi veya sözleşmelerin ekine ihale dokümanında yer alan teminat tutarları üzerinden teklif ettikleri sigorta prim tutarlarıyla sigorta hizmetini gerçekleştirebileceklerine ilişkin, ilgili sigorta şirketinin genel müdürlüğünden veya bölge müdürlüğünden alınan teyit yazısının eklenmesi ve bu yazının yetkili kişilerin imzasını taşıması gereklidir. Ancak sigorta şirketlerinin genel müdürlük veya bölge müdürlükleri tarafından imzalanmış poliçe veya fiyat teklifleri için teyit alınması zorunlu değildir. Sigorta giderinin tevsiki için sunulan belgenin işin süresinin tamamını kapsamaması gerekmektedir. **(Ek cümle: 25/01/2017-29959 R.G./1 5. md.)** Ancak birden fazla yılı kapsayan **(Ek ibare: 26/01/2021-31376 R.G./4. md.)** ya da ihale tarihi ile işin başlangıç tarihinin farklı yıllara ait olduğu işlerde ilk yıl için alınan sigorta teklifinin **(Değişik ibare: 30/09/2020-31260 R.G./22. md.)** ihale tarihi itibarıyla en son açıklanmış olan Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi “On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)” tablosundaki oran esas alınmak suretiyle güncellenerek diğer yıllar için kullanılması mümkündür. **(Ek cümle: 30/09/2020-31260 R.G./22. md.)** Örneğin; sözleşme süresi 3 yıl, ihale tarihi 1/11/2019, işe başlama tarihi 1/1/2020 olan bir ihalede, ihale tarihi itibarıyla yıllık 100 TL olan sigorta prim tutarı maliyet kalemi, Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi on iki aylık ortalamalara göre değişim oranı tablosunda en son açıklanmış olan 2019 yılı Eylül ayı değişim oranı (%26,44) üzerinden; 2020 yılı için (100 TL*1,2644) 126,44 TL; 2021 yılı için (126,44 TL*1,2644) 159,87 TL; 2022 yılı için (159,87 TL*1,2644) 202,14 TL olarak hesaplanacaktır.

79.3.5. (Değişik madde: 18/05/2024-32550 R.G/39. md., yürürlük: 15/06/2024)

Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımlarına ilişkin yapılan aşırı düşük teklif açıklamasında, sözleşme giderleri ve genel giderlerin % 4 oranında hesaplanması söz konusu olmayacak, ancak sözleşme ve genel giderler içerisinde yer alan açıklamanın yapıldığı tarihte geçerli olan oran ve tutarlar üzerinden hesaplanan ihale kararı damga vergisi ve sözleşme damga vergisi ile [Kanunun 53 üncü maddesinin](#) (j) bendinin 1 numaralı alt bendinde belirtilen tutarı aşan sözleşmelerde sözleşme bedelinin onbinde beşi oranındaki Kurum payı ilgili mevzuatına göre hesaplanmak suretiyle açıklama yapılacaktır.

79.3.6. (Ek madde: 30/09/2020-31260 R.G./23. md.) İhale dokümanında fiyat farkı verileceğine ilişkin düzenleme bulunmayan ve birden fazla yılı kapsayan (Ek ibare: 26/01/2021-31376 R.G./5. md.) ya da ihale tarihi ile işin başlangıç tarihinin farklı yıllara ait olduğu işlere ilişkin aşırı düşük teklif sorgulaması yazısında idarece önemli bir bileşen olarak belirtilen ve istekliler tarafından ihale tarihi itibarıyla artış oranı ve/veya tutarı tespit edilemeyen motorlu taşıtlar vergisi, araç muayene işlemleri gibi giderler ile mali yükümlülükler ve/veya tarife bedellerinin, sonraki yıllara ilişkin bedelleri, ilk yıl için öngörülen bedelin, ihale tarihi itibarıyla en son açıklanmış olan Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi “On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)” tablosundaki oran üzerinden güncellenerek hesaplanır. Örneğin; sözleşme süresi 3 yıl, ihale tarihi 15/11/2019, işe başlama tarihi 1/1/2020 olan bir ihalede, motorlu taşıtlar vergisi tutarı ihale tarihi itibarıyla yıllık 100 TL olan maliyet kalemi Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi on iki aylık ortalamalara göre değişim oranı tablosunda en son açıklanmış olan 2019 yılı Ekim ayı değişim oranı (%22,58) üzerinden; 2020 yılı için (100 TL*1,2258) 122,58 TL; 2021 yılı için (122,58 TL*1,2258) 150,26 TL; 2022 yılı için (150,26 TL*1,2258) 184,19 TL olarak hesaplanacaktır.